

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/230/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7521207573
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miloš Greguš
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7521207573.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miloša Greguša a členov senátu JUDr. Agnesy Hricovej a JUDr. Denisy Novotnej Mlinárčikovej vo veci starostlivosti súdu o maloletú X. Q. nar. XX.XX.XXXX zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice dieťaťa rodičov: X. Z. nar. XX.XX.XXXX bývajúcej vo B.-O. na S. ulici č. XXX/XX t.č. v S. S. č. XXX zastúpenej JUDr. Helenou Knopovou advokátkou so sídlom advokátskej kancelárie v Košiciach na Štúrovej ulici č. 20 a I. Q. nar. XX.XX.XXXX bývajúceho v W. č. XXX t. č. v K. č. XX zastúpeného JUDr. Jozefom Göblom advokátom so sídlom advokátskej kancelárie v Košiciach na Pytliackej ulici č. 15 v konaní o zvýšení výživného o odvolaní matky a otca proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie zo dňa 28.4.2022 č. k. 9P/233/2021-83 takto

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutých výrokoch o zvýšení výživného a o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti.
- II. M e n í rozsudok v napadnutom výroku o dlžnom výživnom tak, že dlžné výživné na maloleté dieťa za obdobie od 9.11.2021 do 31.5.2022 spolu v sume 286,52 Eur je otec povinný zaplatiť k rukám matky do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol nasledovne:

M e n í rozsudok Okresného súdu Košice Okolie, číslo konania 19P/355/2014-42, zo dňa 3.12.2014, v časti rozsudku upravujúcej vyživovaciu povinnosť otca k maloletej X. takto:

Otec je povinný prispievať na výživu v maloletej X. Q., narodenej XX.X.XXXX, sumou 100 EUR mesačne od 9.11.2021 do budúcnosti, vždy do 15. dňa v každom mesiaci vopred k rukám matky maloletej, počnúc májom 2022.

Dlžné výživné na maloletú za obdobie od novembra 2021 do mája 2022 spolu v sume 300 EUR, sa otec zaväzuje zaplatiť v pravidelných troch mesačných splátkach po 100 EUR, splatných vždy spolu s bežným výživným k rukám matky, pod hrozbou straty výhody splátok v prípade omeškania.

V prevyšujúcej časti návrh matky zamietla.

2. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie matka a navrhla, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil vec na ďalšie konanie alternatívne, aby zmenil napadnutý rozsudok a určil výživné na mal. dieťa vo výške 250 Eur mesačne. Uviedla, že zvýšené výživného na maloletú dcéru z 50 Eur mesačne na 100 Eur mesačne v období od 9.11.2021 do budúcnosti je neprimerane nízke vzhľadom na schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca. Mala za to, že výživné nezodpovedá zvýšeniu odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa, ktoré v porovnaní s obdobím, kedy sa naposledy rozhodovalo o výživnom (v roku 2014), je bez pochybností preukázané a jeho zvýšenie v konečnom dôsledku vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu. Na rozdiel od súdu prvej

inštancie mala za to, že s prihliadnutím na súčasnú životnú úroveň otca malo byť výživné na dieťa zvýšené na vyššiu sumu ako 100 Eur mesačne a poukázala na ust. Zákona o rodine. Vysoké výdavky otca na úrovni približne 700 Eur mesačne pozostávajúce predovšetkým so splátok hypotekárneho a spotrebného úveru v žiadnom prípade nemajú prednosť pred výživným, ktorá skutočnosť bola v tomto konaní relevantným spôsobom preukázaná. Rovnako mala za to, že výživné na maloleté dieťa malo byť zvýšené na vyššiu sumu ako 100 EUR mesačne aj s prihliadnutím na skutočnosť, že otec sa o dieťa dlhodobo nezaujíma. Skutočnosť, na ktorú poukazoval otec v rámci vykonaného dokazovania, a teda, že sa mu mali jej plnoleté deti vyhrážať, v dôsledku čoho mal strach stýkať sa dcérou, sa nepreukázala, nakoľko otec nepreukázal, akým spôsobom skončilo priestupkové konanie. Mala za to, že otcovi v súčasnosti žiadna okolnosť nebráni stretávať sa s dcérou, o čo však nejaví ani najmenší záujem, dcére nikdy nič nekupuje a na starostlivosti o ňu sa žiadnym spôsobom nepodieľa. Poukázala aj na majetkové pomery otca a teda na skutočnosť, že je podielovým spoluvlastníkom rodinného domu s veľkosťou jeho podielu 1 z celku. Uvedené majetkové pomery mu rovnako umožňujú platiť výživné vo vyššej miere. Zároveň poukázala na zvýšené odôvodnené potreby maloletej, ako aj na zvýšenie životných nákladov od posledného rozhodovania v roku 2014, kedy mala maloletá len 3,5 roka, pričom v súčasnosti má už 10 rokov. Odôvodnené potreby 10 ročného dieťaťa oproti 3,5 ročnému dieťaťu nie je možné s prihliadnutím na neustále prebiehajúce zvyšovanie životných nákladov, kompenzovať zvýšením výživného len o 100 Eur. Na uvedené skutočnosti súd prvej inštancie pri určovaní zvýšeného výživného nedostatočne prihliadal, pričom aj predmetná skutočnosť odôvodňuje zvýšenie výživného. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8Co/51/2015. Vzhľadom na platnú právnu úpravu uviedla, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a súdom určené výživné považovala za neprimerane nízke vzhľadom na životnú úroveň, schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca, ako aj zvýšené odôvodnené potreby maloletého dieťaťa a značné zvýšenie životných nákladov.

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/ f/ a h/ CSP a navrhol, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že zvýši výživné na 70 Eur mesačne od 9.11.2021 do budúca. Dlžné výživné v sume 120 Eur navrhol splácať v mesačných splátkach po 20 Eur mesačne spolu s bežným výživným. Mal za to, že súd sa nezaoberal dôkazmi v dostatočnom rozsahu, vyhodnotil ich nesprávne, nedostatočne, dospel k nesprávnym záverom a nesprávnym skutkovým zisteniam. Vôbec nezohľadnil ním uvádzané skutočnosti, pretože uvedeným rozhodnutím sa dostane do stavu hmotnej núdze a bolo by ohrozené jeho každodenné fungovanie. Nastala by reálna hrozba exekúcie a voči nemu môže prebiehať aj trestné stíhanie pre zanedbanie povinnej výživy. Na maloleté dieťa by veľmi rád platil vyššie výživné, ale toto nie je možné a reálne. Takmer rok bol objektívne práceneschopný. V roku 2020 skončil nie z vlastného rozhodnutia pracovný pomer v spoločnosti X. W., s.r.o.. So zamestnancami boli ukončené pracovno-právne vzťahy a spoločnosť skončila v reštrukturalizácii, ktorá stále prebieha a nie je ukončená. Následne bol evidovaný na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny po dobu 6 mesiacov. Počas tohto obdobia poberal sociálnu dávku. Následne po skončení pracovného pomeru nastala pandemická situácia a dochádzalo k prepúšťaniu zamestnancov. V súčasnosti si hľadá stabilnú a garantovanú prácu. Niekedy je to rýchlejšie, niekedy je potrebné počkať dlhšie. Vzhľadom na pretrvávajúcu pandemickú situáciu je náročnejšie si nájsť prácu. Zo sociálnych dávok a z podpory nebude môcť platiť tak vysoké výživné. Uviedol, že neužíva nadštandard oproti matke, nechodí na luxusné dovolenky, nestravuje sa v reštauráciách a pod. Nemá žiaden príjem, žije len vďaka svojej družke, ktorá zabezpečuje celú domácnosť a pomoci svojej rodiny. Má ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči maloletej I. Q. vo veku 5 rokov. Výživné 50 Eur mesačne platí pravidelne. Je podielovým spoluvlastníkom s bratom o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1 rodinného domu v Slanci, kde býva jeho brat so svojou rodinou. Vlastní motorové vozidlo rok výroby 2004, teda 18 ročný automobil, ktorý má fakticky nulovú hodnotu. Je schopný prispievať na výživu maximálnou možnou sumou 70 Eur mesačne. Súd mal vziať do úvahy nielen odôvodnené potreby maloletého dieťaťa, ale aj a hlavne možnosti a schopnosti povinného rodiča. Mesačne by mu po splnení všetkých záväzkov neostalo ani na živobytie, resp. ani suma dosahujúca životné minimum. Za tejto situácie nebude schopný platiť riadne a včas. Taktiež nemá žiadnu skrytú finančnú rezervu, žiadne tajné zdroje. Postup konajúceho súdu musí byť transparentný a spätne preskúmateľný, to znamená, že v odôvodnení rozhodnutia, konajúci súd musí odôvodniť svoj postup. Poukázal na to, že súd nedal odpovede na všetky otázky. Taktiež poukázal na rovnosť poskytnutia príležitosti, aby mal účastník možnosť uplatniť svoje procesné práva. Závažnejšie porušenia videl v svojvôli konajúceho súdu. Rozpor v hodnotení, postupe, aplikácii a výklade práva. V ďalšom súd nehodnotil každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti a neprihliadol na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Jeho

závery sú založené na jednostrannom posudzovaní veci, bez prihliadnutia na všetky právne a skutkovo relevantné okolnosti. Záverom poukázal na to, že vykonané dokazovanie neodôvodňuje závery súdu.

4. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že s ním nesúhlasí. Vysvetlil dôvod, prečo nenavštevuje maloletú. Došlo k útokom a vyhrážaniu na jeho adresu a adresu jeho terajšej rodiny zo strany plnoletých detí matky. O tom svedčia aj priestupkové konania, ktoré vo veci prebiehali. Mal a má obavy o svoj život a rovnako aj o zdravie a život svojej terajšej rodiny. Uviedol, že maloletej vždy platil výživné riadne a včas. Rovnako neukončil pracovný pomer z vlastnej vôle, nešpekuloval, nesnažil sa znížiť príjem len kvôli výživnému. Pripomenul svoj zdravotný stav s chrbticou, čo nie je bežná choroba. Dal do pozornosti jeho vzdelanie, pracovné skúsenosti, neznalosť cudzích jazykov, pandémiu Covid-19, ktorá ochromila celú krajinu a zabrzdila rozvoj. Toto všetko boli fakty, ktoré sú nepopierateľné a ktoré musí konajúci súd vziať do úvahy. Právoplatným rozsudkom by sa dostal do stavu hmotnej núdze a bolo by doslova ohrozené jeho každodenné fungovanie. Nastala by reálna hrozba exekúcie a môže voči nemu prebiehať aj trestné stíhanie pre zanedbanie povinnej výživy. Veľmi rád by maloletej platil vyššie výživné, ale toto nie je možné a reálne, nakoľko bol objektívne práceneschopný. V roku 2020 skončil nie svojou vinou alebo z vlastného rozhodnutia v spoločnosti X. W., s.r.o. v reštrukturalizácii, keďže spoločnosť skončila svoju činnosť. So zamestnancami boli ukončené pracovno-právne vzťahy a spoločnosť skončila v reštrukturalizácii, ktorá stále prebieha a nie je ukončená. V súčasnej dobe je evidovaný na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny 6 mesiacov a počas tohto obdobia poberal sociálnu dávku. Naďalej si hľadá stabilnú a garantovanú prácu. Zo sociálnych dávok a z podpory nebude môcť platiť tak vysoké výživné. Neužíva si nadštandard oproti matke, nechodí na luxusné dovolenky, nestravuje sa v reštauráciách a pod. Štvrtý mesiac nemá nič, žiaden príjem. Žije len vďaka svojej družke, ktorá doslova ťahá celú domácnosť a pomoci svojej rodiny. Je podielovým spoluvlastníkom spolu s bratom o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1 rodinného domu v Slanci, kde býva jeho brat so svojou rodinou. Na výživu maloletého dieťaťa je schopný prispievať maximálnou možnou sumou 70 Eur. Záverom poukázal aj na možnosti, schopnosti matky maloletej vo vzťahu k jej bytovým pomerom, bývajúcej v rodinnom dome v Kecerovciach. Ide o dom, ktorý patrí svokre bývalého partnera matky, ktorý je biologickým otcom jej syna ToO.. S ním sa matka rozišla a on sa vrátil k svojej manželke. V súčasnosti s nimi nezdiera spoločnú domácnosť. Matka má v rámci tejto domácnosti vytvorenú vlastnú bytovú jednotku, ktorú realizovali prístavbou. Je to jedna izba a kúpeľňa, kde žije matka spolu s maloletým I. a s maloletou X.. Nikto iný v ich bytovej jednotke nebýva. Vo zvyšku domu žijú jej svokrovci spolu so svojím dospelým synom, jeho ženou a ich dvoma deťmi. Na chode domácnosti sa matka podieľa prispievaním svokre sumou 60 Eur mesačne. Svokrovci sú obaja invalidní dôchodcovia, matka nemá vedomosť o tom, aký majú príjem z invalidného dôchodku. Zdá sa až neuveriteľné, aby doslova cudzí ľudia ju nechali bývať vo svojej nehnuteľnosti. S poukazom na vyššie uvedené preto navrhuje odvolaciemu súdu, aby zamietol odvolanie matky maloletej a vyhovel jeho odvolaniu.

5. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že s ním nesúhlasí a zotrvala na tom, že súdom určené výživné 100 Eur mesačne, prípadne aj otcom navrhované výživné 70 Eur mesačne je neprimerane nízke vzhľadom na jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, pričom mala za to, že v žiadnom prípade nezodpovedalo zvýšeniu odôvodnených potrieb maloletej. V tejto súvislosti uviedla, že pre určenie výšky vyživovacej povinnosti je smerodajná aj životná úroveň každého z rodičov, pretože platí, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni každého svojho rodiča. Poukázala na vysoké výdavky otca pozostávajúce predovšetkým zo splátok hypotekárneho úveru a spotrebného úveru, ktoré výdavky však v žiadnom prípade nemajú prednosť pred výživným. Taktiež na okolnosť, že otec sa o dieťa dlhodobo nezaujíma. V súčasnosti žiadna okolnosť mu nebráni stretávať sa s maloletou, o čo však nejaví ani najmenší záujem, dcére nikdy nič nekupuje, a na starostlivosti o ňu sa žiadnym spôsobom nepodieľa. Vo vzťahu k majetkovým pomerom otca opäť poukázala na skutočnosť, že je podielovým spoluvlastníkom rodinného domu, s veľkosťou jeho podielu 1 z celku nehnuteľnosti. Mala za to, že uvedené majetkové pomery otca mu jednoznačne umožňujú platiť výživné vo vyššej ako navrhovanej sume 70 Eur mesačne. Otcom tvrdené skutočnosti o jej nadštandarde nie sú pravdivé, ako ani tvrdenia, že sa zúčastňuje luxusných dovolení a stravuje sa v reštauráciách. V ďalšom poukázala na značné zvýšenie odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa oproti obdobiu, kedy sa naposledy rozhodovalo o určení výživného, ktorá okolnosť rovnako v celom rozsahu odôvodňuje zvýšenie výživného na vyššiu ako otcom navrhovanú sumu. Odvolanie otca považovala v celom rozsahu za nedôvodné a navrhla, aby odvolací súd s poukazom na dôvody uvedené v jej odvolaní zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alternatívne určil výživné na mal. X. v sume 250 Eur mesačne.

6. Matka v podaní z 28.6.2022 oznámila skutočnosti relevantné pre určenie výšky výživného. Od svojich známych, ktorí poznajú otca, nakoľko sa jedná o ich spoločných známych, mala informáciu, že otec bol opakovane videný ako sa počas pracovnej doby v doobedňajších hodinách zdržiava v sídle spoločnosti zaoberajúcej sa dodávkami betónu, so sídlom v mestskej časti Košice - Nad Jazerom. Je viac než zrejmé, že otec si privyrába na čierno, a teda je dôvodný predpoklad, že je v jeho zárobkových a majetkových pomeroch platiť výživné na maloletú v sume 250 Eur mesačne. Rovnako súdu dala do pozornosti skutočnosť, že otec, napriek predbežnej vykonateľnosti rozsudku jej odmietol zaplatiť zvýšené výživné ako aj prvú splátku dlžného výživného. Taktiež uviedla, že otec sa o maloletú naďalej vôbec nezaujíma, od posledného pojednávania sa ohľadom dcéry vôbec neinformoval a neprejavil záujem ju navštíviť.

7. Matka podaním z 12.7.2022 uviedla, že otec by mal pracovať pre spoločnosť JT.
X. Ďalšie vyjadrenia doručené neboli.

9. Podľa ust. § 2 ods. 1 CMP, na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

11. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, v zmysle zásad vyplývajúcich z § 65 a § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine, v súlade s § 191 ods. 1 CSP vyhodnotil dôkazy, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozsudku súdu presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Je namieste zdôrazniť, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súd zistí po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení skutočný stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodne za predpokladu, že jeho skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O svojevôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu súdom by bolo možné uvažovať len vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam. Odvolací súd dospel k záveru, že v priebehu konania na súde prvej inštancie boli zistené a preukázané všetky skutočnosti podstatné pre rozhodnutie o návrhu matky na zvýšenie výživného, v dôsledku čoho ani odvolací súd nemal pochybnosti o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, pričom jeho úvahy týkajúce sa posúdenia zmien pomerov, ktoré nastali od predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom nie sú svojvoľné, ale vychádzajú z konštantnej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. V ďalšom súd prvej inštancie dal stručnú odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Odôvodnenie rozhodnutia obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, spĺňa zákonné požiadavky rozhodnutia a tvorí dostatočný podklad pre uskutočnenie prieskumu v odvolacom konaní, pričom odvolací súd nezistil, že by tieto závery boli neodôvodnené. Skutočnosť, že sa otec s názorom súdu prvej inštancie nestotožňuje, nemôže samo o sebe viesť k záveru o neodôvodnenosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie. Vzhľadom k tomu, že konajúci súd v odsekoch 22. až 27. odôvodnenia napadnutého rozsudku riadne vysvetlil, ktoré okolnosti vzal do úvahy pri stanovení zvýšeného výživného a prečo ho zvýšil od 9.11.2021, odvolací súd považoval odvoláciu argumentáciu otca ohľadom neodôvodnenia napadnutého rozhodnutia za nedôvodnú.

12. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o zvýšení výživného odvolací súd dodáva, že predpokladom zmeny rozhodnutia o výživnom podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine je výrazná zmena pomerov na strane oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom, pričom musí ísť o zmenu trvalú, nielen prechodnú a musí sa jednať o zásadnú zmenu v tých okolnostiach, z ktorých vychádzalo predchádzajúce rozhodnutie súdu o výživnom. V zmysle záverov aplikačnej praxe je potrebné prihliadnúť na všetky okolnosti, ktoré by mohli byť podkladom pre zmenu výživného. Dôvodom na zmenu rozhodnutia však budú len v prípade, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov. Podľa okolností konkrétneho prípadu môže ísť o subjektívne, ako aj objektívne skutočnosti, o zmenu v oblasti príjmových pomerov, výdavkov, celkových majetkových pomerov. V praxi sa najčastejšie uplatňujú dôvody, ako napríklad zmena potrieb dieťaťa z dôvodu začiatku plnenia školskej dochádzky, prechod medzi jednotlivými stupňami školského systému, zmena zdravotných pomerov, u povinných osôb napríklad strata zamestnania, dlhodobá práceneschopnosť, vznik novej vyživovacej povinnosti a podobne. Pri rozhodovaní o zmene výživného sa obdobne použijú zásady, ktoré sú rozhodujúce pre určenie výživného, v tomto prípade ustanovenie § 62 a § 75 Zákona o rodine. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Kritériami určovania rozsahu vyživovacej povinnosti v zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení sú odôvodnené potreby dieťaťa, ako aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov. Pokiaľ ide o odôvodnené potreby dieťaťa, nie sú to len náklady vo vlastnom zmysle slova, teda zabezpečenie stravy, ale aj hmotné potreby, ako aj šatstvo, bielizeň, náklady na bývanie, potreby súvisiace s rozširovaním a prehĺbovaním vzdelania, rozvojom jeho záujmov, prípravu na budúce povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby. Miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku každého dieťaťa a jeho zdravotného stavu, pričom ak to možnosti a schopnosti rodičov dovoľujú, má výživné zabezpečovať primeraný podiel na výhodách, ktoré dovoľujú možnosti rodičov. Odôvodnené potreby detí v rovnakom veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky sú spravidla rovnaké, pokiaľ nie sú v určitom konkrétnom prípade zvýšené v dôsledku zhoršeného zdravotného stavu, finančne náročnej záujmovej alebo športovej činnosti, tzn. že bežné potreby dieťaťa nevybočujúce z rámca potrieb iných detí v tomto veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky je možné považovať za všeobecne známu skutočnosť a nie je potrebné ich osobitne dokazovať.

13. Z obsahu preskúmaného spisu vyplýva, že naposledy boli rodičovské práva a povinnosti k maloletému dieťaťu upravené rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 19P/355/2014 zo dňa 3.12.2014, ktorým bola schválená dohoda rodičov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu tak, že dieťa bolo zverené do osobnej starostlivosti matky a otec zaviazaný prispievať na jeho výživu sumou 50 Eur mesačne. Styk upravený po dohode rodičov nebol. Matka v čase predchádzajúcej úpravy bývala s maloletou v rodinnom dome svojich rodičov vo Valalikoch spolu s rodičmi a súrodencami. Poberala výživné na tri maloleté deti v sume 220 Eur mesačne. Evidovaná bola ako nezamestnaná na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny a poberala prídavky na štyri maloleté deti. Maloletá v čase predchádzajúcej úpravy mala 3,5 roka a nachádzala sa v celodennej starostlivosti matky. Otec maloletej býval v rodinnom dome v Slanci, ktorého bol podielovým spoluvlastníkom spolu s otcom a bratom. Platil výživné na tri maloleté deti: AK. a U. spolu v sume 90 Eur. Bol zamestnaný v spoločnosti U - shin Slovakia s mesačným príjmom 500 Eur.

14. V tejto prejednávanej veci sa matka návrhom podaným dňa 9.11.2021 domáhala zvýšenia výživného na maloleté dieťa zo sumy 50 Eur mesačne na 250 Eur mesačne s odôvodnením, že od poslednej úpravy uplynulo sedem rokov a zmenili sa skutkové okolnosti, z ktorých vychádzal súd pri určení výšky výživného. Podstatným spôsobom sa znížil jej príjem, keďže je nezamestnaná, vedená v evidencii a pobera rodičovský príspevok. Žiaden iný príjem nemá, je na materskej dovolenke s druhým dieťaťom, maloletým I. F. nar. X.X.XXXX. Zároveň sa zmenili odôvodnené potreby maloletej X. vzhľadom na jej vyšší vek a skutočnosť, že navštevuje základnú školu. Otec na jej výživu prispieva sumou 50 Eur mesačne, avšak okrem uvedeného neprispieva na jej starostlivosť žiadnou inou formou, nekupuje jej žiadne oblečenie, športové potreby a podobne, nemá žiadny záujem o kontakt s dcérou. Matka v súčasnosti býva v rodinnom dome otca jej partnera, s ktorým má druhé dieťa, pričom pravidelne prispieva na bývanie, t.j. elektrina, internet sumou 95 Eur. Okrem toho spláca úver v Poštovej banke mesačne 160 Eur. Nevlastní žiaden hnuťelný ani nehnuteľný majetok.

15. Podstatou odvolacej argumentácie matky je tvrdenie o nesprávnom vyhodnotení možností, schopností a majetkových pomerov otca súdom prvej inštancie. Z obsahu preskúmaného spisu vyplýva, že matka je v súčasnosti na materskej dovolenke a otec je nezamestnaný. Odvolací súd sa stotožnil so zvýšením výživného na maloleté dieťa s prihliadnutím na zmenu pomerov u maloletého dieťaťa v priebehu konania, pričom pri určovaní výšky výživného vychádzal z odôvodnených potrieb dieťaťa, ako aj pomerov na strane povinného i oprávneného rodiča. Súd prvej inštancie pri zvýšení výživného vychádzal zo zmeny v dôsledku veku a rastu a v tej súvislosti aj školskej dochádzky maloletého dieťaťa, na uspokojenie ktorých sa majú podieľať obaja rodičia primerane svojim možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom. Vo vzťahu k odvolacej argumentácii matky o odôvodnených potrebách maloletého dieťaťa odvolací súd dodáva, že matka okrem teoretických úvah odkazujúcich na zákonné ustanovenia upravujúce vyživovaciu povinnosť rodičov a detí žiadnym spôsobom nepreukázala, že by bežné potreby dieťaťa vybočovali z rámca potrieb iných detí v tomto veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky. Zároveň ak argumentovala okolnosťou, že bola nezamestnaná, odvolací súd dáva do pozornosti matky aj na ňu sa vzťahujúci princíp potenciality príjmu po skončení materskej dovolenky. V súvislosti s jej argumentáciou týkajúcou sa výšky výživného odvolací súd dodáva, že v tomto prejednávanom prípade určenie výšky vyživovacej povinnosti zodpovedá zákonným kritériám určovania výživného vyplývajúcich zo zákonných ustanovení citovaných v napadnutom rozsudku. Pokiaľ žiadala v odvolaní určiť výživné 250 Eur mesačne, odvolací súd uvádza, že určenie výživného na spotrebné náklady dieťaťa nie je bezhraničné. Matka nepreukázala, že by od otca dostávala na výživu maloletého dieťaťa vyššiu sumu, v dôsledku čoho by bola aktuálnym rozhodnutím súdu negatívne ovplyvnená životná jeho úroveň. Navyše, matka nepreukázala zvýšené výdavky, a teda ani priznanie vyššieho výživného, než aké bolo do budúca určené otcovi napadnutým rozhodnutím.

16. Otec v priebehu celého trvania konania poukazoval na svoj nízky príjem a na okolnosť, že je evidovaný ako nezamestnaný, poberal sociálnu dávku a všetky jeho výdavky hradí družka. Má ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletej I. Q., ktorá má päť rokov. Je podielovým spoluvlastníkom s bratom na rodinnom dome v Slanci v podiele 1/2, vlastní motorové vozidlo rok výroby 2004. Poukázal na svoje mesačné výdavky, a to 300 Eur hypotekárny úver, 400 Eur spotrebný úver, 15 Eur internet, 22 Eur voda a 12,60 Digi Slovakia. V prípade, ak by došlo k zvýšeniu výživného, nebude vedieť splácať svoje záväzky a hrozila by mu exekúcia prípadne trestné stíhanie.

17. K odvolacej argumentácii otca, že nie je schopný uhrádzať výživné v sume 100 Eur mesačne, pretože po odpočítaní jeho nevyhnutných výdavkov mu nezostane nič, je potrebné upriamiť pozornosť na ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, ktoré rozšírilo východiská zisťovania a posudzovania možností, schopností a majetkových pomerov rodičov aj o zisťovanie tzv. potencialitu príjmov. Princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity, to znamená, že súd je povinný prihliadať aj k zjavne nevyužitým schopnostiam povinného rodiča. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti preto nie je smerodajné, aký príjem rodič v skutočnosti dosahuje alebo či vôbec pracuje, ale to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a podobne. V ďalšom je potrebné zdôrazniť, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je zákonná povinnosť, z čoho vyplýva, že každý rodič je povinný usmerňovať svoje pracovné a životné aktivity tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti k maloletým deťom nebolo ohrozené. Všeobecne možno konštatovať, že pokiaľ rodič plánuje zmenu, či už v oblasti zamestnania, bývania, investícií či počtu vyživovacích povinností, musí mať na zreteli vždy už existujúce vyživovacie povinnosti tak, aby ich plnenie žiadnym spôsobom neohrozil, a to aj s predpokladom neustále sa zvyšujúcich potrieb detí, preto len samotné poukazovanie na svoje výdavky neznamená, že súd musí tieto výdavky akceptovať a uprednostniť ich pred plnením vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu. Práve naopak, rodičom, ktorí už majú existujúcu vyživovaciu povinnosť, nemožno brániť v ich vyššie uvedených aktivitách, avšak každý rodič si musí uvedomovať svoju rodičovskú zodpovednosť a primerane tomu prispôbiť i svoj osobný život, a teda vynaložiť zvýšené úsilie na dosiahnutie adekvátneho príjmu na zabezpečenie odôvodnených potrieb všetkých vyživovacích osôb. Neobstojí preto argumentácia otca, ktorý celú situáciu vníma jednostranne poukazujúc na to, že mu pri úhrade jeho výdavkov musia pomáhať rodičia jeho priateľky a priateľka, rodina, pričom otec pred úhradou výživného na maloleté dieťa evidentne uprednostňuje svoje výdavky, ktoré všetky označuje za nevyhnutné. V tejto súvislosti je nutné upriamiť pozornosť otca na ust. § 62 ods. 5 Zákona o rodine, podľa ktorého výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Z toho je zrejme,

že otcom prezentované výdavky na hypotéku vo výške 300 Eur mesačne, spotrebného úveru 400 Eur mesačne v žiadnom prípade nemožno uprednostniť pred plnením výživného na maloleté dieťa, pričom uvedené konanie otca spočívajúce v splácaní hypotekárneho úveru v celkovej výške 61.000 Eur (splátka 300 Eur mesačne) použitého na rekonštrukciu rodinného domu v Slanci, kedy mu bolo zrejme, že má vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu, nemožno označiť ako zohľadňujúce záujem maloletého dieťaťa. Odvolacia argumentácia otca poukazuje na okolnosti, že zvýšením výživného môže byť vystavený trestnému stíhaniu za neplnenie si vyživovacej povinnosti je preto v tomto smere nedôvodná. Odvolací súd zdôrazňuje, že rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, plní si vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení ako je bývanie, strava, nákup ošatenia, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a podobne a osobnou starostlivosťou. Výživným sa rozumie náklady na uspokojovanie všetkých životných potrieb toho, komu je poskytované v súvislosti s jeho všestranným rozvojom, tak po stránke fyzickej ako aj po stránke duševnej. Ak otec poukazuje na svoje majetkové a zárobné pomery, pandemickú situáciu a nerealizáciu styku s maloletou tieto okolnosti nemajú vplyv na určený rozsah vyživovacej povinnosti z jeho strany s poukazom na princíp potenciality. V uvedenom prípade by nezvýšenie výživného vzhľadom na dobu, ktorá uplynula od predchádzajúcej úpravy pomerov, ako aj výraznej zmene odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa, ktoré nie je schopné samo sa živiť, znamenalo posunúť zodpovednosť povinného rodiča za zdravie a život dieťaťa len na druhého rodiča, ktorý sa navyše o dieťa osobne stará a dobrovoľne si plní vyživovaciu povinnosť k dieťaťu. Argumentácia otca pôsobí fakticky aj v právnej rovine smerom k vyživovacej povinnosti voči maloletému dieťaťu nevyvážené a dovoľuje skôr záver, že subjektívne vnímanie vlastnej situácie mu bráni objektívne posúdiť podstatnú zmenu rozsahu odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa preukázaných v priebehu konania na súde prvej inštancie. Rozhodnúť tak v súlade s návrhom otca by znamenalo neúmerne posunúť ešte väčší podiel zodpovednosti za duševný a fyzický rast maloletého dieťaťa na matku, čo by bolo nepochybne v rozpore aj s relevantnými ustanoveniami Zákona o rodine. Otec nesúhlasí so zvýšením výživného len preto, že má za to, že dôjde k ohrozeniu zabezpečovania jeho vlastných životných potrieb, preto odvolací súd v tejto súvislosti opäť poznamenáva, že prvoradá je uspokojovanie potrieb maloletého dieťaťa. Tak ako už bolo uvedené, súd je povinný prihliadať aj k zjavne nevyužitým schopnostiam povinného rodiča. V konaní pred súdom prvej inštancie boli zisťované majetkové a príjmové pomery povinného rodiča (v tomto prípade otca), a to nielen z hľadiska faktického príjmu, ale aj z hľadiska potenciality príjmov, pričom súd prvej inštancie správne pri ustáľovaní jeho príjmu vychádzal z jeho veku, kvalifikácie, zručnosti a doposiaľ získaných pracovných skúseností, zohľadňujúc aj jeho zdravotný stav, ktorý je bez preukázaných zdravotných ťažkostí ovplyvňujúcich jeho zárobné možnosti.

18. Pokiaľ matka v odvolaní argumentuje súdnym rozhodnutím vydaným v inom konaní, je potrebné zdôrazniť, že určenie sumy výživného na maloleté deti je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, nezameniteľných s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o výživnom na maloleté dieťa je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady (porovnaj 5Cdo 87/2017). Pri posúdení a zhodnotení zákonom stanovených východísk pre určenie výživného preto súd postupuje diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrváva na určitých striktných hraniciach (porovnaj 8Cdo 50/2017). Súd prvej inštancie sa uvedenými zásadami dôsledne riadil a individuálne posúdil zmeny pomerov, ktoré nastali u maloletej X., ako aj jej rodičov, správne a zákonne rozhodol o zvýšení výživného a správne určil počiatok plnenia takto zvýšenej vyživovacej povinnosti, preto odvolací súd rozsudok v napadnutých výrokoch o zvýšení výživného a zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil a podľa ods. 2 tohto ustanovenia sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením, pričom na zdôraznenie jeho správnosti doplnil ďalšie dôvody.

19. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

20. Vo vzťahu k výroku o dlžnom výživnom na maloleté dieťa dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie pri určovaní dlžného obdobia od novembra 2021 do mája 2022 síce správne vychádzal z rozdielu medzi zvýšeným výživným a výživným, ktoré otec plnil na základe predchádzajúceho rozhodnutia, avšak nesprávne vypočítal dlžné výživné za mesiac máj 2021 a teda dospel k nesprávnej výslednej sume dlžného výživného u maloletého dieťaťa. Je potrebné doplniť, že súd prvej inštancie z dôvodu zmeny pomerov zvýšil výživné od 9.11.2021 t.j. od podania návrhu, avšak dlžné výživné

vypočítal za celý mesiac november 2021. Odvolací súd zastáva názor, že v danom prípade je potrebné dlžné výživné priznať od podania návrhu a preto zmenil napadnutý výrok o dlžnom výživnom. Otec mal za dané obdobie od 9.11.2021 do 30.4.2022 dlžné výživné v sume 286,52 Eur. K uvedenej sume odvolací súd dospel nasledovne: alikvotná časť za mesiac november 2021 rozdiel 50 Eur : 30 dní = 1,66 Eur na deň, 1,66 Eur/deň x 22 dní = 36,52 Eur, 12/2021-4/2022, t.j. 5 mesiacov x 50 Eur = 250 Eur. Dlžné výživné takto predstavuje 286,52 Eur. Zároveň otcovi uložil zaplatiť dlžné výživné do troch dní od právoplatnosti rozsudku v súlade s ust. § 232 ods. 3 CSP. Vo vzťahu k ust. § 232 ods. 3 CSP odvolací súd dodáva, že určenie dlhšej ako trojdňovej lehoty na plnenie alebo povolenie splátok umožňuje súdu, aby sám nezávisle na návrhu účastníkov konania zvážil, či je povolenie takejto výhody vhodné so zreteľom na pomery toho, komu sa povinnosť ukladá, na výšku prisúdeného nároku alebo na iné okolnosti prípadu a zároveň, či neprímerane neznevýhodní povinného oproti oprávnenému. I keď súd prvej inštancie dlžné výživné umožnil otcovi zaplatiť v troch splátkach po 100 Eur spolu s bežným výživným, odvolací súd dospel k záveru, že vzhľadom na výšku ustáleného dlhu pre maloleté dieťa a s poukazom na určené výživné, je otec schopný zaplatiť do troch dní od právoplatnosti rozsudku tak, aby nedošlo k ohrozeniu zabezpečovania odôvodnených potrieb dieťaťa. Zároveň prihliadol i na to, že rozsudok súdu prvej inštancie bol vyhlásený 28.4.2022 a dlžné výživné malo byť uhradené v priebehu nasledujúcich mesiacov s poukazom na predbežnú vykonateľnosť rozsudku o výživnom vyplývajúcu z § 44 CSP. Odvolací súd preto považoval za potrebné rozsudok v tejto časti zmeniť a uložiť otcovi povinnosť zaplatiť dlžné výživné naraz.

21. Z týchto dôvodov odvolací súd zmenil rozsudok v napadnutom výroku o dlžnom výživnom podľa ust. § 388 CSP.

22. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 vety druhej CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).